Viite: Hallintovaliokunnan pyyntö lausua kirjallisesti valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta

Pelastusopiston lausunto valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta

Pelastusopisto kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta. Pelastusopisto toteaa yleisesti, kuten selonteossa todetaan, Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa pohdittaessa on tärkeää, että turvallisuutta tarkastellaan laajasta näkökulmasta ottaen huomioon kansainvälinen yhteistyö rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi.

Pelastusopisto toteaa, että selonteossa voitaisiin paremmin nostaa esille kaikki sisäisen turvallisuuden toimijat, jotka kuitenkin ovat keskeisessä asemassa, kun Suomi tuottaa turvallisuutta, vastaa globaaleihin haasteisiin ja toimii turvallisen ja oikeudenmukaisen maailman puolesta.

Globaaleissa haasteissa ja muutosilmiöissä nostetaan esille mm. ilmastonmuutos ja sitä kautta voimistuvat luonnonkatastrofit ja sään ääri-ilmiöt. Samoin nostetaan esille mm. miten epidemiat ja pandemiat vaikuttavat yhteiskuntien vakauteen ja kestävyyteen, joten ne korostavat yhteiskuntien varautumisen, hyvän hallinnon, vahvojen instituutioiden ja näihin nojautuvien peruspalvelujen merkitystä. Näihin haasteisiin vastaamisessa mm. pelastustoimella on keskeinen rooli, samoin Pelastusopistolla niin pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan kuin siviilivalmiuden ja varautumisen koulutuksesta vastaavana valtakunnallisena toimijana.

Pelastusopisto toteaa edelleen, että on tärkeää nostaa esille keskeisenä vaikutuskanavana myös Suomen tärkeä rooli Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismissa, mikä omalta osaltaan täydentää Suomen roolia osana eurooppalaista turvallisuusyhteisöä. Pohjoismaisen ulottuvuuden samoin kuin jo olemassa olevan arktisen asiantuntemuksen ja osaamistaan hyödyntäminen ja esille nostaminen laajemmin sisäisen turvallisuuden toimijoiden näkökulmasta on myös keskeistä.

Sisäministeriön sivuilla todetaan, että Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismista (Union Civil Protection Mechanism) on viime vuosina tullut yksi keskeisimmistä kansainvälisen avunannon välineistä. Pelastuspalvelumekanismi kattaa kaikenlaiset luonnon ja ihmisen aiheuttamat katastrofit, kuten suuronnettomuudet, teknologiset, kemikaali- ja ympäristöonnettomuudet sekä terroritekojen jälkiseuraukset. Suomen tavoitteena on kehittää pelastuspalvelumekanismia vastaamaan selonteossakin esille nostettuihin yhä monimuotoisempiin uhkiin ja riskeihin, kuten äärimmäisiin sääilmiöihin, hybridiuhkiin ja kriittiseen infrastruktuuriin (esimerkiksi voimalaitoksiin) kohdistuviin uhkiin. Edelleen sivuilla todetaan, että totutusta poikkeaviin, monialaisiin ja monimutkaisiin uhkiin vastataan parhaiten järjestelmällä, jossa yhteistyö viranomaisten ja koko yhteiskunnan toimijoiden välillä toimii. Yksi esimerkki tästä on suomalainen kokonaisturvallisuuden konsepti eli varautumisen

yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

Myös valtioiden välinen yhteistyö kriiseihin varautumisessa korostuu. Esimerkiksi niin kutsutut CBRN-uhat (kemialliset-, biologiset-, säteily- ja ydinuhat) ja hybridiuhat eivät välttämättä rajoitu pelkästään yhteen valtioon. Ruotsissa levinneet metsäpalot kesällä 2018 olivat esimerkki siitä, että tiivis eurooppalainen yhteistyö pelastustoimessa on välttämätöntä.

Rehtori Minna Hirvonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 17.02.2021 klo 16:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu hav@eduskunta.fi